

INST. FOR ARKEOLOGI KUNSTHISTORIE OG NUMISMATIKK	
Universitetet i Oslo	
Saksb.:	Kopi:
08 JUL 1996	
Ark.:	0620
Saksnr.:	Dok. nr.:
96/4100	001

BUSKERUD FYLKESKOMMUNE
3020 Frammen
Besøksadresse: Hauges gate 89
Telefon 32 80 85 00
KULTURADMINISTRASJONEN
Telefax: 32 80 86 72

HOL KOMMUNE
TEKNISK ETAT
3567 HOL

Vår dato: 18.06.96
Deres dato:
Vår ref.: 2107/96 -
Deres ref.:

Kopio

JERNVINNEANLEGG PÅ GNR. 68/1 NEDENFOR PUMPESTASJONEN VED FEKJOFELTET.

14.06.96 Var undertegnede på jobb for Ustedalsfjorden rundt på Geilo. Rett på nedsiden av den nye pompestasjonen (se markering på vedlagt kart) ble det oppdaget et større jernvinneanlegg. Dessverre er anlegget totalt ødelagt i samband med gravning av den nye vannledningen fra vannet og opp til pompehuset.

Anlegget ligger i et området som ble gravd ut med maskin før Fylkeskommunen begynte sine systematiske undersøkelser rundt Ustedalsfjorden i fjor. Likevel har undertegnede vært i området tidligere uten å oppdage anlegget. Det er tydelig at restene av anlegget har kommet bedre fram i dagen i forbindelse med oppussing i området i den senere tid.

Da det her dreier seg om et automatisk fredet kulturminne, viser vi til kulturminnevernloven av 9. juni 1978 generelt, og til § 8.2 spesielt, der det fremkommer at dersom det først under arbeidet skulle fremkomme automatisk fredete kulturminner, må arbeidet straks stanses i den utstrekning det kan berøre kulturminnet. Det er viktig at området ikke blir ytterligere berørt før arkeologer får anledning til å undersøke området. Lokaliteten er behørig merket med både stikker og bånd merket kulturminne.

Det er oppsiktsvekkende at ikke anlegget med tildeles store slagghiter er oppdaget under maskinarbeidet. Og vi ser det som svært uheldig at et slikt viktig kulturminne her har blitt ødelagt. Vi må be om at dere er ytterst varsom ved videre arbeid i dette området.

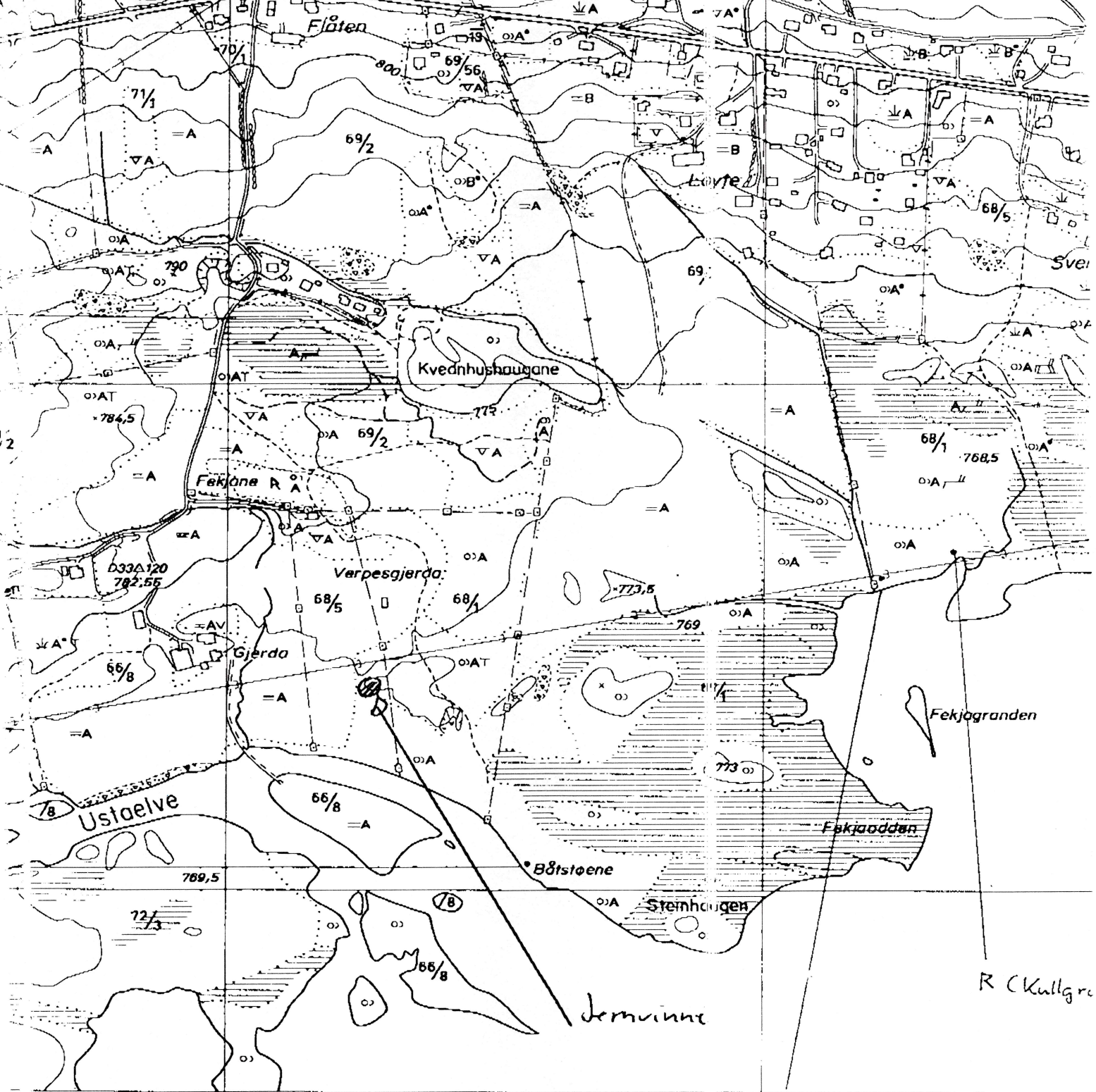
Med hilsen

Geir Helgen
Fylkeskonservator

Knut Paasche
Arkeolog

Vedlegg: kopi av kart

Kopi: Riksantikvaren
Universitetet i Oslo, Oldsaksamlingen
Plan og næringskontoret, Buskerud Fylkeskommune

454

MISK KARTVERK

FYLKE
 K A/S
 1976
 2 Bilde: 19-12
 SMARTKONTORET
 E RUD 1979

- △ Trekantpunkt NGO, annet
- Polygonpunkt, fotogram, grafisk best punkt
- F Fotogram, numerisk koordinatbestemt
- NP Presisjonsnivellelement, vanlig niv.
- 223.5 Høgde på terrengpunkt
- * 254.5 Kalle, med høgdeopplysning
- 25— Generell kurve, mellomkurve
- Tellekurve
- Forsenkingskurve
- 0— Nullkurve
- Usikker kurve
- 233.5 Høgste reg. v.st. i reg. våtn
- 234/224 Høgst beragn. flom v.stand., lågste reg. v.st. i reg. våtn
- 63 Våtnhagda fotograf dagen i ureg. våtn
- 64.5/62 Høgste og lågste reg. vassstand i ureg. våtn

R (Jernvænne)

- + + Riksgrense, fylkesgrense
- Kommunegrense
- Eiendomsgrænse, vanlig, tettbebygg
- Servituttgrense
- l. Nr 123 Riksgrensemerke
- ▲ Kors i fjell, bolt i fjell
- Grensestein, grensearøys
- Grensepåle, rar, grensetre
- 75/9 59/20 Gårdsnummer/bruksnummer
- bro A/S Eiendomskompleks
- 58/1F 122 Leietomt, små eiendommer
- 60/5E 59/1bs Bruksrett til skogen, barskogen
- 60/12 b/sl lauvskogen, beitet, slåttan
- Markslagsgrense
- ▲ Fulldyrka, overflatedyrka jord
- * Gjødsla beite, barskog
- Løuv
- * ○ Blønt
- ^ Grun
- Myr
- A B Lett dyrka
- S H Særs
- M L Midd
- ∨ Dyrka
- Grun
- Svaki
- Størk
- Bløkt
- T Sjøld
- ∏ Dyrka
- + Plant
- f Vassy

LABORATORIET FOR RADIOLOGISK DATERING

Adr.: NTNU – Fakultet for fysikk og matematikk
Sem Sælandsv. 5, 7034 Trondheim
Telefon 73 59 33 10 Telefax 73 59 33 83

Dato: 26.01.98

Forsker Jan Henning Larsen
Universitetets Oldsaksamling
Frederiksgt. 3
0164 OSLO

BETALT OPPDRAG

Vedlagt oversendes rapport for ^{14}C datering av 1 treprøve fra ~~Vik i Sogn~~ ^{Hol i Buskerud}, registrert ved laboratoriet under DF 2950.

$\delta^{13}\text{C}$ -verdier merket med * er ikke målt, men antatte verdier.

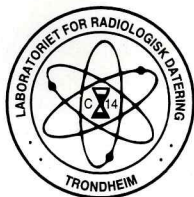
Faktura er oversendt tidligere.

Alt materiale er benyttet.

Vennlig hilsen

Steinar Gulliksen

Rapport

LABORATORIET FOR RADIOLOGISK DATERING

Adr.: NTNU - Gløshaugen, Sem Sælandsv. 5, 7034 Trondheim
Telefon 73593310 Telefax 73593383

DATERINGSRAPPORT

Oppdragsgiver: Larsen, Jan H.
Universitetets Oldsaksamling
Universitetet i Oslo

DF-2911

Lab. ref.	Oppdragsgivers ref.	Materiale	Datert del	¹⁴ C alder før nåtid	Kalibrert alder	δ ¹³ C ‰
T-13125	Verpe nr. 1 Hol, Buskerud	Trekull Furu	7.5 g	1100 ± 55	AD890-1010	-26.1*

Dato: 26 JAN 1998

Laboratoriet for Radiologisk Datering

Fred H. Skogseth

Steinar Gulliksen

FORKLARING TIL DATERINGSRAPPORTEN

Med prøvens ^{14}C alder forstås den tid som er medgått siden opptaket av biogent kullstoff opphørte. (Nåtid er satt til AD 1950). Den angitte feilgrense representerer et standardavvik slik som det defineres i statistikken, og dette innebærer at det vil være ca. 68% sannsynlighet for at prøvens alder faller innenfor denne feilgrense. Det oppførte standardavvik inkluderer usikkerhet i bestemmelsen av prøvens ^{14}C innhold og usikkerhet ved korreksjon for isotopisk fraksjonering. Halveringstiden for ^{14}C er forutsatt 5570 år.

Kalibrert alder finnes ved sammenlikning med målinger av ^{14}C aktivitet i årringdaterte treringer. Korrekt historisk alder vil med 68% sannsynlighet ligge i det oppgitte intervall, men på grunn av uregelmessigheter i kalibreringskurven er det uklart hvilken del av intervallet som er mest sannsynlig. Mer detaljerte opplysninger om dette kan fås ved henvendelse til laboratoriet. Det er benyttet et kalibreringsprogram utarbeidet ved University of Washington, Seattle (Stuiver & Reimer, *Radiocarbon*, vol. 35, no. 1. 1993).

Ved kalibrering av torv, gytje og sedimentprøver er det antatt et tidsspenn på 100 år for dannelsen av materialet.

For marine prøver inkluderer dateringsresultatet korreksjon for reservoireffekt (havvannets tilsynelatende alder). Denne utgjør 440 år for ^{14}C alder, mens korreksjonen for kalibrert alder er avhengig av hvor prøven er funnet (Sør-Norge, Nord-Norge, Svalbard etc.).

Den oppgitte $\delta^{13}\text{C}$ verdi er anvendt for korreksjon av prøvens aktivitet for isotopisk fraksjonering til -25,0 ‰ relativt PDB.

Når flere fraksjoner av samme materiale er datert, betegnes disse med A, B osv. For gytje/sedimenter er alltid A den lutløselige del og B den uløselige. For skjell regnes fraksjonene utenfra, dvs. A er den fraksjon som først frigjøres ved etsing med syre.

KJEMISK FORBEHANDLING

Trekull, tre og torv

Prøven ble behandlet med fortynnet natriumhydroksydoppløsning (5g/100ml) for å fjerne mulig innhold av humussyrer. Videre ble den behandlet med fortynnet saltsyre (5ml/100ml) for fjerning av karbonater.

Gytje/sedimenter

A. Lutløselig fraksjon

Prøven ble ekstrahert med fortynnet natriumhydroksydoppløsning (10g/100ml) og utfelt med saltsyre. Ulost del sentrifugert ut før utfelling.

B. Lutløselig fraksjon

Ulost del ble behandlet med fortynnet saltsyre (5ml/100ml) for å fjerne mulig innhold av karbonater.

Skjell

Det ytterste laget av skjellene ble etset bort med fortynnet saltsyre for å fjerne belegg med mulig innhold av yngre karbon.

Bein

Uorganisk fraksjon fjernet ved behandling med fortynnet saltsyre (25ml/100ml) under vakuum. Deretter behandlet med kald natriumhydroksydoppløsning (5g/100ml) for å fjerne humussyrer. Kollagenet ekstrahert med varmt destillert vann med $\text{pH}\approx 3$ (justert med saltsyre), og inndampet til tørrhet.

UNIVERSITETET
I OSLO

0620-68
ARKIV

Løypekomiteen for Geilo/Ustaoset
Hol kommune
Næringsavdelingen
3576 Hol

INSTITUTT FOR ARKEOLOGI KUNSTHISTORIE OG
NUMISMATIKK
Frederiksgt. 3
0164 Oslo

KOPI

Besøksadresse
St. Olavsgt 29

Deres ref:
Vår ref: 96/4100 JHL -10

Telefon: 22 85 18 53
Telefaks: 22 85 19 38
E-mail: j.h.larsen@iakn.uio.no

Oslo 22. juni 1999

**SØKNAD AV 16. SEPTEMBER 1998 FRA LØYPEKOMITEEN FOR GEILO/USTAOSSET OM
DISPENSASJON FRA LOV OM KULTURMINNER AV 9. JUNI 1978, § 8, 1. LEDD, FOR
AUTOMATISK FREDET KULTURMINNE (SIKRINGSSONEN TIL GRAVHAUG)
TURVEI USTEDALSFJORDEN RUNDT
VERPE, 68/5, HOL KOMMUNE, BUSKERUD**

Vi viser til Deres brev av 16. september 1998.

I brev av 16. september 1998 søker Løypekomiteen for Geilo/Ustaoset om tillatelse til opprusting av eldre gangvei forbi mulig gravhaug tilhørende gravfeltet på Fekjo. Opprustingen vil bestå i fjerning av stubber og oppgrusing slik at gangveien kan brukes av sykkel og barnevogn og inngå i turveien Ustedalsfjorden rundt.

I utgangspunktet var haugen ansett som usikker som automatisk fredet kulturminne. Buskerud fylkeskommune og Universitetets Oldsaksamling hadde planlagt befaring 26. oktober 1998 for å vurdere haugen og tiltaket. På grunn av snøfall måtte befaringen avlyses, og vinteren gjorde det først mulig å gjennomføre befaringen 9. juni 1999.

Under befaringen hvor også representanter for tiltakshaver deltok, ble det klarlagt at den omtalte haugen er en gravhaug som er automatisk fredet i medhold av lov om kulturminner av 9. juni 1978, § 4, litra j. Med til det automatisk fredete kulturminnet hører også et 5 meter bredt belte regnet fra kulturminnets synlige ytterkant, jfr. kulturminnelovens § 6. I henhold til denne lovs § 3 er det forbud mot inngrep i automatisk fredete kulturminner med mindre det foreligger tillatelse etter § 8. I henhold til forskrift om faglig ansvarsfordeling er Universitetet i Oslo, Institutt for arkeologi, kunsthistorie og numismatikk, gitt myndighet til å fatte vedtak i slike saker i Buskerud.

Buskerud fylkeskommune har oversendt søknaden i brev av 15. juni 1999. Fylkeskommunen anbefaler dispensasjon da det dreier seg om et beskjedent inngrep. Videre legges det vekt på at gangveien vil kunne inngå i tilrettelegging av gravfeltet på Fekjo. Fylkeskommunen anbefaler at turveien kan legges inntil 2 meter fra haugens nordside under forutsetning av at arkeolog fra Buskerud fylkeskommune får anledning til å følge arbeidet.

Universitetets Oldsaksamling slutter seg til Buskerud fylkeskommunes vurdering av saken. Særlig viktig er at gangveien kan inngå i en sanering av veiene i området og på denne måten bidra til en bedre tilrettelegging av gravfeltet på Fekjo.

Department of Archaeology, History of Art and Numismatic
University of Oslo

Saken er behandlet på møte i Fornminneutvalget 21. juni 1999 (sak F 74/99).

Universitetet i Oslo, Institutt for arkeologi, kunsthistorie og numismatikk, fatter følgende vedtak:

Løypekomiteen for Geilo/Ustaoset gis i medhold av lov om kulturminner av 9. juni 1978, § 8, 1. ledd, tillatelse til å ruste opp sti ved oppgrusing som vil medføre inngrep i sikringssonen til automatisk fredet kulturminne (gravhaug, reg. nr. F76 1652 I10 R01 nr. 15) på Verpe, 68/5, Hol kommune, Buskerud, jfr. kulturminnelovens § 4, litra j, og § 6, og vedlagte kart som er stemplet og datert 21. juni 1999.

Tiltaket er knyttet til turvei Ustedalsfjorden rundt.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

1. Tiltak må ikke foretas nærmere enn 2 m fra gravhaugens ytterkant.
2. Arbeidet overvåkes av arkeolog fra Buskerud fylkeskommune eller Universitetets Oldsaksamling.

Dette vedtaket kan påklages i medhold av kulturminneloven, § 8, 1. ledd, 3. punktum, jfr. forvaltningsloven, § 28. En eventuell klage stiles til Riksantikvaren, men sendes via Institutt for arkeologi, kunsthistorie og numismatikk som skal uttale seg til klagen og vurdere eventuelt grunnlag for omgjøring av vedtaket. Klagefristen er 6 uker fra mottakelsen av vedtaket.

Tiltaket kan ikke gjennomføres før klagefristen på 6 uker er utløpt, eller at Løypekomiteen for Geilo/Ustaoset skriftlig har bekreftet at vilkårene er akseptert (svar gjerne til telefaks 22 85 19 38).

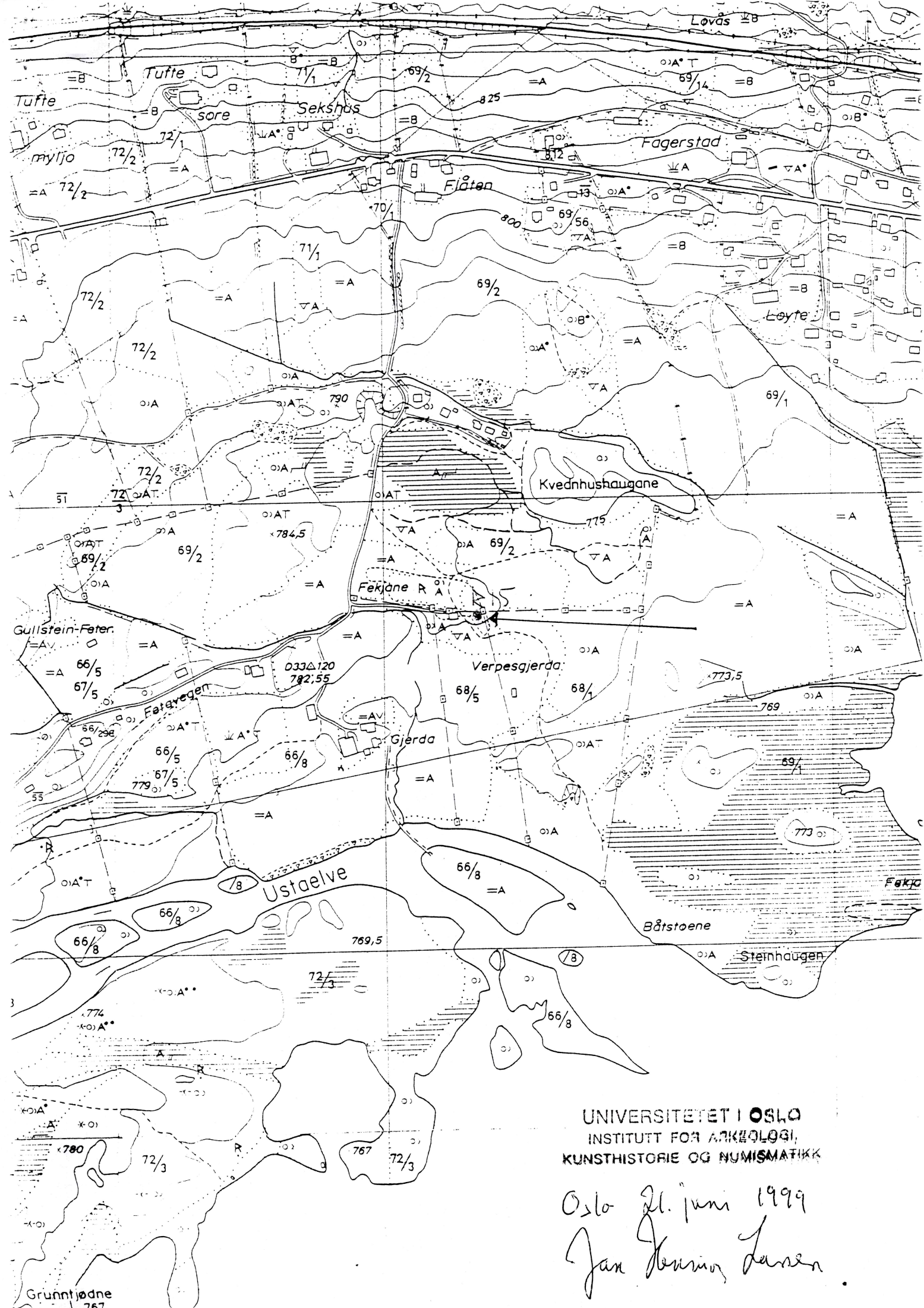
Egil Mikkelsen
museumsdirektør

Jan Henning Larsen
førsteamanuensis

Vedlegg: Kart

Kopi: Riksantikvaren
Buskerud fylkeskommune

UNIVERSITETET I OSLO
 INSTITUTT FOR ARKEOLOGI,
 KUNSTHISTORIE OG NUMISMATIKK

Oslo 21. juni 1999
 Jan Gunnar Larsen

Grunntjødne
 767